

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 676

van **GUY D'HAESELEER**

datum: 9 mei 2023

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Forensisch psychiatrisch centrum voor langverblijf (LFPC) - Inplanting in Aalst

Al geruime tijd zijn de Vlaamse en federale overheid op zoek naar een geschikte locatie voor de bouw van een forensisch psychiatrisch centrum voor langverblijf (LFPC) in Aalst.

In een LFPC worden geïnterneerde psychiatrische patiënten opgevangen, waar ze in een gespecialiseerde instelling kwaliteitsvolle zorg en begeleiding krijgen. Het gaat om personen die een misdrijf hebben gepleegd en een psychische kwetsbaarheid of verstandelijke beperking hebben. De patiënten worden beschouwd als geïnterneerden met een hoogrisicostatuu.

Deze instellingen worden opgericht na een eerdere veroordeling van België door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, omdat deze mensen vaak in de psychiatrische afdeling van de gevangenis verbleven en volgens het Europees Hof gepaste zorgen moeten krijgen in een instelling buiten de gevangenis.

Momenteel zijn er al twee LFPC's in werking in Antwerpen en Gent. Die volstaan niet en er is nood aan bijkomende capaciteit. Terwijl er in Oost-Vlaanderen al een LFPC is, wordt de keuze gemaakt om een bijkomend LFPC te bouwen in Aalst in Oost-Vlaanderen. In Oost-Vlaanderen is er ook al opvang van geïnterneerden met een gemiddeldrisicostatuu en een 'high security'-afdeling voor geïnterneerde vrouwen met een hoogrisicostatuu in het psychiatrisch centrum Sint-Jan-Baptist in Zelzate. Daarbovenop is er ook een afdeling voor seksueel delinquenten in het algemeen psychiatrisch ziekenhuis Sint-Lucia in Zelzate.

1. Voor de LFPC's in Antwerpen en Gent werd een overeenkomst gesloten met de federale overheid die bepaalt dat de Zorginspectie zal instaan voor het toezicht op de kwaliteit van de zorg.

Kan de minister wat meer duiding geven in welke mate zij of haar administratie betrokken was bij het aanduiden van Aalst om nog een bijkomend LFPC op te richten, dit terwijl er in Oost-Vlaanderen al een LFPC is gevestigd in Gent en er al andere opvanginitiatieven zijn in Oost-Vlaanderen voor geïnterneerden zoals hoger beschreven?

2. Hoeveel bezoeken heeft Zorginspectie al uitgevoerd in de reeds bestaande LFPC's? Kan de minister wat meer duiding geven over de resultaten en vaststellingen uit deze bezoeken? Welke werkpunten waren er? Indien er dit jaar nog inspectiebezoeken zouden plaatsvinden, kan de minister dan aangeven wanneer we hiervan de resultaten mogen verwachten?

3. Bekijkt Zorginspectie ook een gedeelte van de beveiliging en de veiligheid van de omringende inwoners?
4. Kan de minister wat meer duiding geven over de verhouding verpleegkundigen, zorgkundigen en eventuele beveiligingsagenten in deze instellingen? Hebben de zorgkundigen hiervoor speciale opleidingen gekregen? Zijn er voldoende zorgkundigen om deze functies in te vullen, terwijl er heel wat openstaande vacatures zijn in omringende ziekenhuizen, woonzorginstellingen enzovoort?
5. Zal de minister omtrent deze instellingen nog bijkomende initiatieven nemen?

Vragen over hetzelfde onderwerp werden gesteld aan de ministers Crevits (676) en Demir (726)

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 676 van 9 mei 2023

van **GUY D'HAESELEER**

1. Zorginspectie was niet betrokken bij de keuze/locatie rond een nieuw op te richten FPC, en speelde evenmin een rol bij de keuze/locatie rond reeds bestaande FPC.

Bovendien is het zo dat het bij de FPC's in Antwerpen en Gent niet gaat om LFPC's (FPC voor langdurig verblijf). We menen dat er net nood is aan een LFPC om een bepaalde groep patiënten te kunnen laten uitstromen uit de andere FPC's, zodat de behandelcapaciteit in de bestaande FPC's beter kan benut worden.

De keuze om een bijkomend LFPC te voorzien - en de locatie voor Aalst - is de beslissing van de federale overheid. Zij hebben vervolgens aan de Vlaamse Regering gevraagd om hiervoor het nodige planproces op te starten. Noch de Vlaamse Regering, noch het departement Omgeving waren betrokken in het proces om Aalst aan te duiden. De federale overheid heeft aan minister Demir hierover het volgende meegedeeld:

Geïnterneerden horen niet thuis in een gevangenis. Zij hebben nood aan en recht op een gepast hulpverleningsaanbod. Hierbij ligt de nadruk op de nauwe aansluiting bij de reguliere geestelijke gezondheidszorg en dit via lokale zorgnetwerken. De vorige regering heeft beslist om, naast de bouw van 2 forensische psychiatrische centra (Gent en Antwerpen) ook een long stay centrum te voorzien voor geïnterneerden (beslissing ministerraad 18 november 2016), in Aalst. Deze, en ook andere initiatieven, zijn vervat in het derde Masterplan 'Detentie en internering in humane omstandigheden'. Intussen zijn het FPC in Gent en het FPC in Antwerpen geopend en zijn er zo een aantal, maar nog steeds onvoldoende, plaatsen bijgekomen voor geïnterneerden. Er blijft bijgevolg een duidelijke nood aan specifieke opvang van geïnterneerden, waaronder deze met een profiel langverblijf/long stay omdat zowel FPC Gent en Antwerpen vooral gericht zijn op doorstroming.

Maar in de praktijk blijkt dat de doorstroom voor sommige patiënten bijzonder moeilijk, zelfs niet haalbaar is. Voor deze geïnterneerden, die niet reageren op de behandeling die binnen het zorgnetwerk wordt verleend (inclusief de FPC's), maar die toch ook een hoog risicoprofiel hebben, is er daarom ook nood aan een zogenaamd 'longstay centrum'.

Re-integratie en rehabilitatie zijn geen realistische opties op het moment van plaatsing in een LFPC. De zorg voor deze groep geïnterneerden is daarom meer gericht op het bieden van levenskwaliteit binnen een beveiligde omgeving. Uit ervaring blijkt immers dat bij patiënten die weinig ontvankelijk zijn voor een intensieve behandeling, een begeleiding binnen de LFPC context een verbetering kan opleveren op psychiatrisch vlak en op het vlak van levenskwaliteit. De plaatsing in een LFPC centrum sluit de mogelijkheid dat patiënten evolueren en overgeplaatst kunnen worden naar een andere voorziening, dan ook niet uit.

Een centrale ligging/toegankelijkheid in Vlaanderen is doorslaggevend voor de keuze van de locatie van dit LFPC, want het is het enige dat in Vlaanderen voorzien is. Er is een uitgebreid locatie onderzoek uitgevoerd van meerdere sites in Aalst.

2. In de voorbije jaren voerde Zorginspectie diverse inspectiebezoeken uit in FPC Gent en Antwerpen.
 - In 2015 vond een oriënterende audit plaats in FPC Gent.
 - In 2017 voerde Zorginspectie een opvolgingsaudit uit in dezelfde voorziening.
 - In 2019 werd een oriënterende audit uitgevoerd in FPC Antwerpen.

Begin 2022 werd, in overleg met het Opvolgingscomité van de federale overheid, afgesproken om in de eerste helft van 2023 een opvolgingsinspectie te plannen in FPC Gent en in FPC Antwerpen. Het inspectietraject is momenteel lopende.

Zorginspectie bezorgde de eerdere inspectieverslagen aan het Opvolgingscomité dat verantwoordelijk is voor de verdere opvolging van de vastgestelde knelpunten. Ook het inspectieverslag m.b.t. de opvolgingsinspectie zal worden overgemaakt aan het Opvolgingscomité. Het definitieve inspectieverslag zal ook kunnen opgevraagd worden bij Zorginspectie.

Minister Demir voegt hieraan nog het volgende toe: De adviezen op de startnota zijn publiek toegankelijk op DSI en kunnen daar geraadpleegd worden. Deze adviezen en alle inspraakreacties zijn verwerkt in de scopingnota, die een bijlage bevat waarin specifiek wordt ingegaan op alle advieselementen. De scopingnota kan eveneens geraadpleegd worden op de website van het departement Omgeving.

3. Deze aspecten vallen buiten de inspectiescope van Zorginspectie.

Minister Demir verwijst naar het antwoord op vraag 1. De federale overheid heeft hierover het volgende meegedeeld:

Een centrale ligging/toegankelijkheid in Vlaanderen is doorslaggevend voor de keuze van de locatie van dit LFPC, want het is het enige dat in Vlaanderen voorzien is. Er is een uitgebreid locatieonderzoek van meerdere sites in Aalst uitgevoerd.

4. Het inspectieverslag van het lopende inspectietraject zal wellicht een antwoord kunnen bieden op deze vraag.

De realisatie van het LFPC – na het doorlopen van de nodige plannings- en vergunningsprocedures – behoort tot de federale regering. De Regie der Gebouwen zal instaan voor de effectieve realisatie via een DBFMO-procedure en geeft de volgende indicatieve planning mee:

- *Selectiedatum: 2^e kwartaal 2024*
- *Gunningsdatum: 3^e kwartaal 2025*
- *Contract close: 4^e kwartaal 2025*
- *Financial close: 1^e kwartaal 2027*
- ***Aanvangsbevel : 1^e kwartaal 2027 (start uitvoering)***
- *Beschikbaarheid: 2^e kwartaal 2029*

Gezien er momenteel nog steeds 5 mogelijke locaties in omloop zijn in de GRUP-procedure en de locatiekeuze dus nog niet gemaakt is, hangt deze planning ook af van het verdere verloop van de procedure.

5. Na het lopende inspectietraject door Zorginspectie zullen eventuele verdere stappen worden besproken met het Opvolgingscomité van de federale overheid.

In het masterplan van de federale overheid zijn geen bijkomende LPFC voorzien op Vlaams grondgebied. De federale overheid heeft aan minister Demir hierover het volgende meegedeeld:

Het derde Masterplan 'Detentie en internering in humane omstandigheden' voorziet in 180 longstay plaatsen in Vlaanderen, in Aalst, en 120 longstay plaatsen in Wallonië.